

Benjamin Netanyahu - Superschurk van de 21e eeuw

Het leiderschap van Benjamin Netanyahu in 2025 is uitgegroeid tot een wereldwijde crisis, gevoed door een historische afhankelijkheid van geweld, strategische missers en een wanhopige poging om de macht te behouden. Dit essay onderzoekt de koers van zijn acties: van de gewelddadige oorsprong van Israël tot de afwijkingen van de aanval op 7 oktober 2023, zijn afnemende steun en zijn roekeloze escalatie in Gaza, gepaard met verhulde nucleaire dreigingen. Netanyahu's manoeuvres, gevormd door zijn persoonlijkheid en die van Donald Trump, riskeren een catastrofaal conflict en vereisen dringende internationale aandacht.

Historische grondslagen: De Nakba en zionistisch geweld

De oprichting van Israël in 1948, gekenmerkt door de Nakba — de gedwongen verplaatsing van 750.000 Palestijnen — was het resultaat van berekend geweld door zionistische paramilitaire groepen zoals Irgun en Lehi. Deze groepen richtten zich op het Britse Mandaat, dat Palestina vanaf 1922 bestuurde onder een kader van de Volkenbond om Joodse immigratie en Palestijnse rechten in balans te houden. In de jaren 1920 bestond de bevolking van Palestina voor ongeveer 90% uit Arabieren (moslims en christenen) en 10% uit Joden, maar de Joodse immigratie steeg van 60.000 in 1917 naar 600.000 in 1947, gedreven door de Balfour-verklaring van 1917, die een Joods nationaal tehuis beloofde. Deze instroom, samen met aankopen van land, versterkte de angst van Arabieren voor onteigening, wat onverzoenlijke spanningen creëerde.

Irgun en Lehi, geleid door figuren als Menachem Begin, grepen naar terrorisme om het Britse bestuur te beëindigen. In 1946 bombardeerde Irgun het King David Hotel in Jeruzalem, een Brits administratief centrum, waarbij 91 mensen omkwamen, waaronder 41 Arabieren, 28 Britten en 17 Joden. In 1948 vermoordden ze meer dan 100 Palestijnse dorpelingen, waaronder vrouwen en kinderen, in Deir Yassin, wat een massale vlucht veroorzaakte en de vluchtelingencrisis verergerde. Ze vermoordden ook VN-bemiddelaar Folke Bernadotte in 1948 omdat hij een verdelingsplan voorstelde dat het Joodse grondgebied verkleinde. Deze daden dwongen Groot-Brittannië in 1947 het Mandaat op te geven en dwongen de VN in 1949 Israël te erkennen, ondanks het feit dat Israël de verdelingsplannen, de terugkeerrechten van vluchtelingen en andere VN-voorwaarden niet naleefde. Dit precedent van het gebruik van geweld om politieke doelen te bereiken weerklinkt in het huidige beleid van Israël onder Netanyahu, die staatsdominantie blijft vooropstellen boven internationale normen en humanitaire verplichtingen.

De aanval van 7 oktober: Afwijkingen en strategische mislukkingen

De aanval van Hamas op 7 oktober 2023, waarbij 1.200 Israëli's werden gedood en 251 gijzelaars werden genomen, legde aanzienlijke kwetsbaarheden bloot en riep vragen op over de paraatheid van Israël. Het Nova-muziekfestival, oorspronkelijk gepland nabij Ashkelon, werd enkele dagen van tevoren verplaatst naar een locatie op slechts enkele kilometers van de grens met Gaza, een risicovol gebied gezien de aanhoudende spanningen. Op de dag van de aanval was de militaire beveiliging ongebruikelijk zwak, met slechts een kleine politiemacht aanwezig ondanks de nabijheid van een onstabiele grens. Toen Hamas de barrière doorbrak, werd de reactie van het Israëlische leger vertraagd; het duurde uren om troepen te mobiliseren vanuit nabijgelegen bases, waardoor de aanvallers gemeenschappen en het festival konden verwoesten en honderden mensen konden doden.

De tragedie werd verergerd door bewijzen die suggereren dat Israël de Hannibal-richtlijn toepaste — een controversieel protocol om gevangenneming te voorkomen, zelfs ten koste van burgerslevens. Verhalen van overlevenden en een VN-onderzoek uit 2024 onthulden dat Israëlische troepen, inclusief tank- en helikoptereenheden, op hun eigen burgers schoten om ontvoeringen door Hamas te dwarsbomen, waarbij een onbekend aantal festivalgangers werd gedood. Deze afwijkingen — de verplaatsing van het festival, gebrek aan beveiliging, vertraagde reactie en het gebruik van de Hannibal-richtlijn — wijzen op grove nalatigheid of een opzettelijke opzet om een harde vergelding te rechtvaardigen. Destijds stond Netanyahu onder intense binnenlandse onrust vanwege zijn gerechtelijke hervormingen, die volgens critici de democratie ondermijnden om hem te beschermen tegen corruptie-aanklachten. De aanval bood een verzamelpunt, verschoof de focus naar nationale veiligheid en versterkte zijn politieke positie, maar tegen verwoestende menselijke kosten.

Netanyahu's afnemende steun en Trump's vernedering

Tegen mei 2025 wankelt Netanyahu's greep op de macht. Binnenlands heeft zijn coalitie met extreemrechtse figuren zoals Itamar Ben-Gvir en Bezalel Smotrich gematigden vervreemd, wat protesten tegen zijn gerechtelijke hervormingen en corruptieprocessen aanwakkerde. Deze processen, die sinds 2019 lopen, beschuldigen hem van omkoping, fraude en vertrouwensbreuk, met een mogelijke straf van maximaal zeven jaar gevangenisstraf. Een schuldig vonnis zou hem ook kunnen blootstellen aan vervolging onder de Israëlische genocidewet van 1950, die de doodstraf voorschrijft voor genocide, hoewel moderne Israëlische rechtbanken levenslange gevangenisstraf verkiezen. Internationaal vaardigde het Internationaal Strafhof in 2024 arrestatiebevelen uit voor oorlogsmisdaden in Gaza, en de genocidezaak van Zuid-Afrika bij het Internationaal Gerechtshof heeft Israël verder geïsoleerd. De publieke opinie in de VS, de belangrijkste bondgenoot van Israël, is verschoven, met peilingen die een groeiende afkeuring tonen van de militaire acties van Israël, met name de blokkade en bombardementen die sinds 2023 tienduizenden hebben gedood.

Netanyahu's gezondheid, belast door zijn leeftijd — 75 jaar — en de stress van het leiderschap, vergroot zijn kwetsbaarheid. Op 12 mei 2025 deed Donald Trump een belangrijke slag uit door rechtstreeks met Hamas te onderhandelen om de vrijlating van Edan Alexander, de laatst bekende levende Amerikaanse gijzelaar in Gaza, te bewerkstelligen, waarbij hij Netanyahu volledig passeerde. Gefaciliteerd door de Amerikaanse gezant Steve Witkoff en bemiddeld door Qatar en Egypte, vernederde de deal Netanyahu, wiens kantoor de eer opeiste maar duidelijk werd buitengesloten. Deze stap wees op de frustratie van de VS over Netanyahu's weigering om een staakt-het-vuren te accepteren, met rapporten die aangeven dat Trump dreigde de militaire hulp — een cruciale levenslijn voor Israël — te stoppen. Als reactie daarop escaleerde Netanyahu zijn aanval op Gaza, een woede-uitbarsting die zijn wanhoop weerspiegelt om de controle terug te winnen en de juridische en politieke gevolgen van machtsverlies te vermijden.

Escalatie in Gaza en de Samson-optie: Een gevaarlijk spel

Netanyahu's intensievere aanval op Gaza, door lokale bewoners beschreven als een twintigvoudige toename in bombardementsintensiteit, richt zich op tenten van ontheemden, ziekenhuizen en scholen, waardoor een humanitaire crisis wordt verergerd. Een blokkade van 71 dagen tot 16 mei 2025 heeft alle hulp afgesneden, waardoor hongersnood is ontstaan onder de 2 miljoen inwoners van Gaza en duizenden zijn gedood sinds de hervatting van het offensief in maart. Deze escalatie lijkt ontworpen om de door de VS geleverde voorraden uit te putten, een strategische zet om de VS te dwingen de steun voort te zetten ondanks Trump's dreigementen om de hulp stop te zetten. De snelle uitputting van munitie — precisiegeleide raketten, artilleriegranaten en andere wapens — maakt Israël kwetsbaar, vooral omdat zijn acties regionale tegenstanders hebben uitgedaagd. Iran, Hezbollah en de Houthi's hebben wraak genomen, met Houthi-raketaanvallen nabij de belangrijkste luchthaven van Israël en Iran dat waarschijnlijk wraak zoekt voor de moord op een commandant van de Revolutionaire Garde in 2024.

Netanyahu vermijdt directe dreigingen met de Samson-optie — Israël's laatste nucleaire toevlucht, die naar schatting 80-400 kernkoppen omvat — maar waarschijnlijk zinspeelt hij erop in achterkamergesprekken met diplomaten. Dit past bij zijn geschiedenis van strategische ambiguïteit, zoals zijn VN-toespraak in 2012 waarin hij een rode lijn trok voor Iran's nucleaire programma. Door aan Amerikaanse functionarissen zoals Marco Rubio te suggereren dat een kwetsbaar Israël zijn toevlucht zou kunnen nemen tot "ondenkbare maatregelen", probeert Netanyahu voortdurende steun te waarborgen, waarschuwend dat het stopzetten van Amerikaanse hulp tot nucleaire escalatie kan leiden. Deze dubbele strategie — het uitputten van voorraden terwijl wordt gezinspeeld op de Samson-optie — dwingt de VS óf om de steun voort te zetten ondanks de verschuivende publieke opinie, óf bereidt de weg voor een catastrofale reactie als regionale dreigingen toenemen, met het risico op een meerfrontenoorlog met mondiale implicaties.

De persoonlijkheden die de crisis aandrijven: Netanyahu en Trump

Netanyahu's acties weerspiegelen een leider die wordt gedefinieerd door risicovol gedrag en overleving. Zijn geschiedenis — het trotseren van bondgenoten, het escaleren van conflicten zoals de aanvallen op Iran in 2024, en het afwijzen van staakt-het-vurenvoorstellen ondanks wereldwijde veroordeling — toont een bereidheid om persoonlijk en politiek overleven boven ethiek te stellen. Zijn juridische problemen, gezondheidszorgen en afnemende steun versterken deze wanhoop, waardoor hij een gevaarlijke acteur is die bereid is de mondiale stabiliteit op het spel te zetten om gevangenisstraf te vermijden. Trump's persoonlijkheid, impulsief en transactioneel, voedt de volatiliteit. Aanvankelijk ondersteunend door in januari 2025 wapenbeperkingen op te heffen, sloeg Trump tegen mei om naar frustratie, zoals blijkt uit de Alexander-deal en zijn focus op normalisatie met Saoedi-Arabië. Gevoelig voor de Amerikaanse publieke opinie, die in toenemende mate tegen de acties van Israël is, zou Trump zijn dreigement om de hulp stop te zetten kunnen uitvoeren, vooral als hij Netanyahu's verzet als een persoonlijke belediging opvat. Deze wisselwerking — Netanyahu's berekende escalatie en Trump's onvoorspelbare reacties — creëert een kruitvat waarbij misstappen een groter conflict kunnen ontketen, mogelijk met nucleaire escalatie als Israël een existentiële bedreiging tegenkomt.

Een mondiale dreiging die dringende actie vereist

Netanyahu's koers — van de gewelddadige oorsprong van Israël tot de afwijkingen van 7 oktober, zijn afnemende steun en zijn roekeloze escalatie in Gaza — maakt hem misschien wel de gevaarlijkste superschurk die de wereld ooit heeft gekend. Zijn toespelingen op de Samson-optie en de uitputting van Israël's voorraden riskeren een catastrofaal conflict, gedreven door een wanhopige poging om verantwoording te ontlopen. Internationale leiders moeten dringend hun inlichtingendiensten raadplegen en noodplannen voorbereiden om deze escalerende dreiging aan te pakken voordat deze de wereld in chaos stort.